

ISSN 0027-8084
UDK 808.61/.62

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

НАШ ЈЕЗИК

XXXVII/1-4

БЕОГРАД
2006

НАШ ЈЕЗИК

Књига XXXVII

Св. 1–4 (2006)

САДРЖАЈ

Ч л а н ц и

Поводом једног питања постављеног 1936. године у <i>Нашем језику</i> (МИЛКА ИВИЋ)	1
Необразложени изузетак „млазњак“ (МИЛАН ШИПКА)	5
Глаголи говорења у функцији метајезичких модификатора (СТАНА РИСТИЋ)	15
О судбини „пределних речи“ — Размишљања о једном Стеријином лексикографском прилогу (ВАСА ПАВКОВИЋ)	25
Перифрастични предикат у новинским насловима (ИВАНА КОЊИК)	33
Неколико напомена о тзв. посесивном перфекту у српском језику (МОТОКИ НОМАЋИ)	43
Суфикси за грађење ктетика (од ојконима у Војводини) (МАРИЈАН ЈЕЛИЋ)	53

П р и к а з и

Српски језик у нормативном огледалу (МАРИНА НИКОЛИЋ)	66
Ристо Милићевић, Херцеговачка презимена (АСИМ ПЕЦО)	73
Милан Шипка, Језик и политика (ПРЕДРАГ ПИПЕР)	77
Стана Ристић, Раслојеност лексике српског језика и лексичка норма (НЕНАД ИВАНОВИЋ)	81
Марта Бјелетић, Исковрнути глаголи (МАРИНА СПАСОЈЕВИЋ)	89
Уз један важан славистички јубилеј у Србији, <i>Славистика</i> , Књига X (СОФИЈА МИЛОРАДОВИЋ)	93
Семантичко-деривациони речник, Свеска 2: Човек — унутрашњи органи и ткива психофизиолошка стања и радње, психофизичке особине, сродство (ИВАНА КОЊИК)	98
Јелица Стојановић, Драга Бојовић, <i>Српски језик између истине и обмане</i> , (Социо)лингвистичка анализа стања у Црној Гори (СТАНА РИСТИЋ)	103

ИВАНА КОЊИК
(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ПЕРИФРАСТИЧНИ ПРЕДИКАТ У НОВИНСКИМ НАСЛОВИМА

На примерима из актуелне дневне штампе анализира се употреба перифрастичних предиката у насловима: разматрају се њихова структурна, семантичка и функционална обележја, сагледана у зависности од типа дискурса.

Кључне речи: синтакса, предикат, перифрастични предикат, новински наслови.

1.0. Наслов, као један од многих лингвистичких и нелингвистичких чинилаца у процесу информисања у дневним новинама, има посебно место и функцију. На особену функцију наслова, да сигнализује почтак текста (Мразовић–Вукадиновић 1990: 659), односно уведе читаоца у вербалну интеракцију (Васић и др. 1980: 1ф), указано је у литератури.¹ Такође, сама његова позиција у тексту, чији је саставни део, такву његову функцију додатно наглашава: наслов се увек налази над текстом, на почетку (тј. пре почетка) текста, готово увек је визуелно истакнут. Функција наслова, с једне стране, јесте да информише читаоца о тексту који следи, тј. да на својеврстан начин „суфлира његову садржину“ (Грицкат 1966: 78). С друге стране, наслов треба да привуче пажњу читаоца, „загреје“ га баш за тај текст и, коначно, прода новине. Дobar наслов, према томе, треба да тежи обједињавању ових, неретко опречних функција, да буде у исто време и информативан и економичан и експресиван и ексклузиван. Природа новинарског посла, а посебно израда дневних новина — брзина којом се ради и мисли, број наслова које треба формулисати, недостатак времена, кадра и сл., отежава испуњавање ових циљева, те се употребом нејезичких, графичких средстава (већа слова у односу на текст, другачији тип, боја и сл.) надопуњују вербална средства, а текст чини „видљивијим“.

2.0. У досадашњим истраживањима наслова утврђено је да су за њих, на лексичко-синтаксичком плану, карактеристичне појаве редукције реченичних делова (најчешће предиката), крњење предиката, измена редоследа речи, употреба номиналних структура, док се експе-

¹ О обележјима новинских наслова в. Грицкат 1966, Замуровић 1976, Васић и др. 1980.

сивност обично постиже употребом стилских фигура, фразеолошких израза, намерним преносом значења које узрокује двосмисленост, изневеравањем очекивања и сл. Употреба перифрастичних предиката (у даљем тексту ПП) у насловима, у досадашњим радовима, није испитивана, нити јој је посвећивана посебна пажња.² Стога нам је намера да у овом раду испитамо присутност и анализирамо употребу перифрастичних предиката у новинским насловима.

2.1. Употребу перифрастичних предиката анализираћемо на примерима ексцерпираним из актуелне дневне штампе,³ и то из текстова типичних новинских жанрова — у типичне новинске жанрове убрајамо: вест, извештај, коментар, чланак, интервју, репортажу и хронику.⁴ Укупно је прегледано 14 бројева дневних новина и један двоброј. Из анализе су искључени наднаслови и поднаслови, иако они са насловом чине саставни део насловног текста. Разлог је следећи: показало се да су поднаслови углавном издвојена једна или више реченица (цела или редуковане) из текста изнад којег поднаслов стоји, те се текст поднасловова у великој мери подударара са текстом који следи.⁵

3.0. Анализом је утврђено да се наслови у дневним новинама јављају изнад готово свих текстова, па тако и изнад оних који припадају типичним новинским жанровима. Насловљавају се и вести, иако су по обиму најкраће, састављене од свега неколико реченица, често само једне. Вести се јављају и без наслова, мада ретко; тада је обично више вести обједињено под једним насловом, који истовремено функционише и као рубрика, нпр. Телекс и сл., а наместо уводне реченице наводи се податак о месту, времену и извору информације.

3.1. У прошлости је ситуација била другачија. Новине су у почетку имале претежно информативну и дидактичку функцију, па су и текстови углавном били информативног типа, а наслови сведени на номинативни облик именице или номинативне синтагме (уи. Грицкат 1966: 84–85). У првим српским новинама (*Славенно-Сербскія Вѣдомости*, које су излазиле у Бечу од 1792. до 1794. године и *Новине Србске*, које су почеле излазити 1813. године и излазиле све до 1822. године),⁶ вести нису имале засебне наслове, већ су биле тематски груписане и обједи-

² У радовима о насловима (Грицкат 1966, Замуровић 1976, Васић и др. 1980) наводе се, мада ретко, примери са ПП, али не као илустрација за употребу овог типа предиката у насловима, већ насумице и у друге сврхе.

³ Прегледане су следеће дневне новине: *Дневник* 26. април 2004. (Днев. 1); *Дневник* 5. мај 2004. (Днев. 2); *Политика* 16. мај 2004. (Пол. 1); *Политика* 19. мај 2004. (Пол. 2); *Блиц* 24. мај 2004. (Блиц 1); *Блиц* 27. мај 2004. (Блиц 2); *Данас* 29–30. мај 2004. (Данас); *Вечерње новости* 12. јун 2004. (ВН 1); *Вечерње новости* 16. јун 2004. (ВН 2); *Курир* 29. јун 2004. (Курир 1); *Курир* 30. јун 2004. (Курир 2); *Блиц* 23. фебруар 2006. (Блиц 3); *Блиц* 27. фебруар 2006. (Блиц 4); *Вечерње новости* 27. фебруар 2006. (ВН 3); *Дневник* 6. март 2006. (Днев. 3).

⁴ О новинским жанровима в. Тодоровић (пр.) 1998, Ђурић 2003.

⁵ Циљ испитивања није утврђивање учесталости употребе ПП у насловима, те неће бити навођени прецизни статистички подаци, нити доношени коначни закључци о односу ПП и наслова.

⁶ Подаци су наведени према Милановић 2000.

иене под заједничким насловом којим је означавања земља на коју се вест односи.⁷ Са развојем новинарства и штампарске технологије, мењала се, тј. усложњавала функција новина. Поред информативних текстова, све више су у новине продирали текстови друкчијег (забавног) карактера, те су се у складу са актуелним садржинско-формалним променама, мењали и наслови — развијала се њихова синтаксичка структура, а добијали су и нове облике језичке стилизације.⁸

4.0. Перифрастични предикат сматрамо посебним типом сложеног предиката, различитим и од именског и од сложеног семикопулативног са фазним, модалним и модалитетним глаголима и од идиоматизованог предиката. Под перифрастичним предикатом подразумева се предикат састављен од минимално две лексеме: једне обавезно глаголске у личном глаголском облику (то може бити копулативни глагол *јесам/бићи*, семикопулативни глаголи тина *вршићи*, *чинићи* или пунозначни који у датом предикату функционишу као семикопулативни) и друге именичке, по правилу, добијене номинализацијом глагола с којим је семантички и/или деривационо у вези, нпр., *дати одговор* = *одговорити*, *бити у њослу* = *радити*, *вршићи контролу* = *контролисати*, *иасити у депресију* = *почети бити / њостати депресиван* и др.⁹ Захваљујући аналитичкој структури и обележјима која имају, бројне су могућности и предности које употреба ПП може да пружи (могућност детерминације именице у ПП помоћу придева, што доприноси прецизнијем и често концизнијем начину изражавања, могућност замене глаголског дела у ПП, чиме се постиже нијансирање значења, исказивање нових, додатних информација у односу на једнолексемски предикат, као и избегавање монотоности и на лексичком и на синтаксичком нивоу, тежња да се, из било ког разлога, изостави податак о агенсу или нацијенсу, да се исказе пасивно значење без употребе пасивних облика или дијатетичке варијанте једног глаголског предиката помоћу синтаксичких, а не морфолошких конструкција, што је најчешће нејезички условљено: интелектуализованошћу тематике, тежњом ка економичности, фактографичности, формалности, конвенционалности, свођењем експресије и сл., могућност да се истакне институционализовани карактер радње, а понекад и тежња ка еуфемизацији ради избегавања неугодне или непристојне, опасне или погрешне конотације или потреба да се ситуација прикаже сликовитије, упечатљивије, снажније, уверљивије и др.).¹⁰ Зато је то важно утврдити у медијском дискурсу, који одликују управо тематска и жанровска разноврсност, сажетост, економичност, прецизност у изражавању, интелектуализованост и уопште-

⁷ Уп. и Милановић 2000: 628, тачка 1.5.1.

⁸ О развоју новинских наслова в. Грицкат 1966, о развоју и стабилизацији жанровске структуре вести в. Милановић 2000.

⁹ Уп. Радовановић 1977, Тополињска 1982, Керкез 1997а, 1997б, 1998а, 1998б, Коњик 2005.

¹⁰ Овде су наведене пре свега оне карактеристике ПП које могу да буду релевантне за медијски дискурс. О околностима које погодују предикатској перифрази в. у Радовановић 1977, Радовановић 2004, Ивић 1988, Тополињска 1982.

ност тематике, имперсонализованост, анонимизованост, неовремењеност језичког исказа, информативност и објективност, висок степен формализације, актуелност и сензационалност (уп. Тошовић 2002: 299–327),¹¹ и посебно у његовим специфичним исказима какви су наслови. Циљ овог истраживања био би, дакле, да се анализира структура перифрастичних предиката употребљених у новинским насловима, као посебној врсти исказа медијског дискурса, на основу чега би се извршила одређена систематизација. Да би систематизација била коректна и да би се извели што тачнији закључци, релевантни како за лингвистичка — синтаксичка истраживања, тако и за примењенолингвистичка, потребно је експерпирати и проучити што већи број примера.

5.0. Будући да перифрастичне предикатске конструкције својим функционалним карактеристикама могу да, у одређеној мери, удовоље „захтевима“ који се постављају пред новинске наслове (а то су, горе наведене, информативност, економичност, експресивност, сензационалност итд.), њихова употреба у насловима је очекивана. Текстови (наслови) у новинама су потврдили оваква очекивања. Регистрован је не мали број ПП, који нису увек експлицирани у свом пуном облику.

6.0. ПП у насловима јављају се у два облика: (1) пуном, када су експлицирани и глаголска и именичка компонента ПП, нпр.: Синдикат *јодноси јужбу* против пословодства (Днев. 1), *Нема бојазни* за инвеститоре (Данас), и (2) редукованом, нпр.: *У јиродаји* [су] карте за „Егзит“ (Блиц 1), *Дајта* [је] *јодришка* независном Косову (Пол. 2).¹² Редукованим ПП могу се сматрати они код којих је глаголска компонента редукована или изостављена, а њено постојање се може претпоставити на нивоу дубинске структуре реченице у којој је такав предикат употребљен. Две су могућности за редуkcију глаголског дела ПП, с обзиром на то да две врсте глагола могу да га конституишу:

I. Потпуно изостављање глаголске компоненте, што је карактеристично за оне ПП код којих се у функцији глаголског конституента јавља копулативни глагол *јесам/бијти* или глагол *јесам/бијти* семикопулативно употребљен у значењу 'бити, налазити се', нпр. Бугарски специјалци и цариници [су] у акцији (Днев. 1),¹³ Убица [је/се налази]

¹¹ То је, управо, предмет нашег рада *Структура, функција и лексикографска обрада перифрастичних предиката, на примерима из дневних новина*, који је предат за *Зборник Мајнице српске за филологију и лингвистику*.

¹² У угластој загради је реконструисан део перифрастичног предиката који је у наслову испуштен.

¹³ У овом примеру пун облик ПП готово да би било неисправно употребити, а при таквој стилизацији променило би се и значење наслова и његова стилистичка вредност. Наслов *Бугарски специјалци и цариници су у акцији* осећа се као непотпуна, завршена реченица у којој се предлошко-падежна конструкција у *акцији* доживљава као прилошка одредба, а не као део ПП. Отуда је очекивано да такав наслов добије завршетак, нпр. *Бугарски специјалци и цариници су у /систојтој/ акцији ухалили јиројину шверцера царейјама*. Редукованим ПП наговештава се радња, али се она приказује мање као процес, а више као чињенично стање. При том се уноси и специфична значења — момснат новине, непознатости, резултативност (наговештава се организована ак-

на лечењу (Блиц 3). Глаголска компонента се понекад изоставља и у ПП са семикопулативним глаголом у функцији глаголског конституента, нпр. Учитељу [дат] *ошказ* због штипкања ученице (Блиц 4).

II. Редукција помоћног глагола у сложеном глаголском облику семикопулативног или пунозначног глагола који функционише као семикопулативни, најчешће у перфекту, нпр.: Мик [је] *дао благослов* (ВН 3), *Даџа [је] њодришка* независном Косову (Пол. 2) и сл.

7.0. У пуном облику, ПП у насловима се не употребљавају често, нпр.: Агенција Контекст *води кампању* Маршићанину (Данас), Јовица Станишић: *Дајем вам реч*, часни суде (Данас), Истина увек *изазива узнемирење* (Данас), *Нема* више *одлагања* (ВН 3), Синдикат *њодноси њуужбу* против пословодства (Днев. 1), *Смањење учења је било неопходно* (Блиц 3).¹⁴ Њихов број би се, сасвим сигурно, знатно повећао када би се у анализу укључили наднаслови, поднаслови и међунаслови. Чешће се употребљавају редуковани ПП, што је у складу са досадашњим запажањима у литератури да је употреба крњих предиката једно од обележја новинских наслова. И. Грицкат је утврдила да се употребом краћег перфекта у насловима, привлачи пажња читалаца, постиже утисак новине, семантика непознатости, експресивност казивања, неочекиваност, а тиме и сензационалност, да се, исто тако, може постићи и значење резултативности или значење модалности (Грицкат 1954: 64–71). Крњењем предиката у насловима може се постићи сажељост и одређена експресивна модалност, а услед честе употребе постаји су шаблон новинарског изражавања (Замуровић 1976: 83–85).

8.0. Глаголска компонента ПП, како је истакнуто, може да изостане у потпуности: *У њродаји* карте за „Егзит“ (Блиц 1) → *У њродаји су карте за „Егзит“*, Каменоресци у *иштрајку* (Курир 1) → *Каменоресци су у иштрајку*, *У њосеиш клубу* лечених алкохоличара (Блиц 1) → *(Били) су у њосеиш клубу* лечених алкохоличара, Амбасадорка у *њосеиш* (Блиц 3) → *Амбасадорка је (била) у њосеиш*, Убица на *лечењу* (Блиц 3) → *Убица је на лечењу*, Тројица у *ишешком сџању* (ВН 3) → *Тројица [су/налазе се] у ишешком сџању*, или се редукује помоћни глагол, најчешће у перфекту: Председник Сезер *уложио веишо* (Данас) → *Председник Сезер је уложио веишо*, *Сџигла реакција* на трик с акцијама (Днев. 2) → *Сџигла је реакција* на трик с акцијама, Газда Језда *доживео шлог?!* (Курир 1) → *Газда Језда је доживео шлог?!*, Мик *дао благослов* (ВН 3) → *Мик је дао благослов*, ређе у пасиву: *Даџа њодришка* независном Косову (Пол. 2) → *Даџа је њодришка* независном Косову, *Укинуиш моноиол* над земљиштем (Блиц 3) → *Укинуиш је моноиол* над земљиштем. Изостављањем или редуковањем глагола у ПП, нарушава се граматичка информативност наслова (обично се редукује редундантан граматички податак), али не и лексичка информативност,

чија која је дала одређене резултате), наслов је експресивно обележен, моменат динамике који је лексикализован се додатно наглашава и др.

¹⁴ О структурним моделима ПП в. Коњик 2005.

која је за наслов битнија. Зато понекад нисмо у могућности да са сигурношћу реконструирамо глаголско време испуштене копуле односно предиката у целини.¹⁵ Како је наслов, међутим, део веће целине коју чине наднаслов, наслов и поднаслов, ове информације су често садржане управо у овим његовим деловима (наднаслову или поднаслову). Наслов је, такође, део новинског текста, те је радња исказана насловом овременењена и у самом тексту. Понекад за овременењавање наслова може да буде релевантан и падежни облик. У примеру: У *Њосеји* клубу лечених алкохоличара (Блиц 1), да је употребљен облик акузатива с предлогом у, тада би наслов означавао будућу, директивно конципирану радњу.

8.1. Када глаголску компоненту конституише семикопулативни глагол и када он у потпуности изостане, наслов губи обележје реченичности и постаје номинализована структура: Сукоб око Киншасе (ВН 2) → **Води(о) се сукоб око Киншасе*, Обнова од темеља (ВН 2) → **Пријрема се, врши се, у шоку је обнова од темеља*, Одлука до краја недеље (Блиц 3) → **Биће донећа одлука до краја недеље*, Преговори са ЕУ (Блиц 3) → **Воде се / у шоку су преговори са ЕУ*, Поступак против Вучелића (Блиц 3) → **Покренућ је / у шоку је / води се њосиуак против Вучелића*, Данас пресуда владици Пахомију (Днев. 3) → **Данас ће бити донећа пресуда владици Пахомију*. На дубинском нивоу, некад се могу претпоставити реченице са ПП, како је показано, иако је веза ослабљена.¹⁶ Када је веза у потпуности изгубљена, што је често случај, наслов се не може развити у реченицу и тада представља апсолутну номинализацију, нпр.: Пуцњи у слободу медија (Данас)¹⁷, Измене закона о раду (Блиц 4).¹⁸

9.0. Редукција глаголског дела ПП у насловима, дакле, зависи од семантичких обележја глагола (копулативни глагол : семикопулативни глагол). Лакше се изоставља прави копулативни глагол, него семикопулативни, јер је значење копуле сведено на чисто категоријално 'бити', те се лако може реконструисати. Степен копулативности, односно степен лексичке оформљености (десемантизованости) синсемантичког семикопулативног глагола или пунозначног који у ПП функционише као семикопулативни, није у сваком поједином случају исти. Када је степен лексичке оформљености већи, тј. степен десемантизованости мањи, глагол у предикатско-аргументску структуру уноси значајније

¹⁵ За новинске наслове у којима се користе крћи предикати најчешће није битно лице о којем је реч (оно је често непознато или уопштено), нити време догађања, нити догађање као процес, већ његов резултат, сам догађај, његова занимљивост, актуелност, поучност и сл. (уп. Грицкат 1954: 65–71). У првом плану је, дакле, догађај, момент новине, непознатости, неочекиваности и изненадности, а томе погодује редуирање податка о времену вршења радње.

¹⁶ Могуће је да претпостављени супституенти нису семантички комплементарни са текстом, тј. нису у складу са садржајем текста, пошто при њиховом реконструирању није узет у обзир контекст, односно садржај текста који следи иза наслова.

¹⁷ Овај пример је експресивно обојен и близак је идиому.

¹⁸ О номинализацијама в. Радовановић 1981.

или разноврсније семантичке модификације, те његово изостављање отежава поуздано реконструисање, тј. разумевање значења ПП. Зато се семикопулативни глаголи, а посебно пунозначни који функционишу као семикопулативни, теже изостављају, или се не могу изоставити, а да се то не одрази на лексичку информативност наслова.

9.1. Редукција глаголског дела зависи и од устаљености израза, односно његове мобилности. Ако се исти падежни облик са истом именицом јавља и уз неке друге глаголе, редукција ће вероватно изостати.

10.0. Посматрано са прагматичко-стилистичког аспекта, разлози за употребу ПП у новинским насловима су следећи. Може се изоставити податак о агенсу и/или објекту радње, а да се не наруши грама-тичност реченичне структуре (*Припреме обављене у највећој тајности* (Днев. 3)). Пажња читалаца се може фокусирати у складу са интенцијама аутора што доприноси остварењу прагматског циља (*Плива на губишћу* (Днев. 3), *Даџа њодршка* независном Косову (Пол. 2)). Употребом ПП понекад је могуће на економичан начин саопштити одређену значењску нијансу за коју не постоји одговарајући глагол (*Процес добија смисао* (Днев. 1)), саопштити допунску информацију, нпр. о глаголској фази, институционализованом карактеру радње (*Даџа [је] њодршка* независном Косову (Пол. 2)), или се употребом јединица са терминолошком функцијом може постићи формалност у изражавању (*Синдикат њодноси њуужбу* против пословодства (Днев. 1)) и др., што би, на неки други начин, било тешко или немогуће изразити. Редуковани ПП уносе у наслове специфичну семантику и врше нарочиту функцију — ону која је карактеристична за употребу крњих предиката у насловима уопште — радња се приказује не као процес, већ као његов резултат, уноси се нарочита стилска вредност, експресивност, постиже се утисак новине, непознатости, неочекиваности, изненадности, сензационалности, пажња се усмерава на жељену информацију.

11.0. Редовном употребом истог структурног модела формира се препознатљив језички израз и утиче на то да се дати модел почиње осећати као уобичајен, типичан за стил наслова, па чак и шаблонизиран, што, напослетку, води ка језичко-стилској унификацији. Приметили смо, на пример, да се у насловима често појављује редуковани ПП структуриран по моделу: /сор или semсор[бити]/ + у + локатив, нпр.: *Трст у офанзиви* (Пол. 2), *Почетак сезоне у њуном сјају* (Днев. 2), *Бугарски специјалци и цариници у акцији* (Днев. 1), *У њродаји* карте за „Егзит“ (Блиц 1), *Амбасадорка у њосетџи* (Блиц 3), *У њосетџи клубу* лечених алкохоличатра (Блиц 1), који, по свему судећи, постаје манир новинарског изражавања у насловима.

12.0. На основу претходне анализе, наместо коначног закључка, може се, за сада, констатовати следеће. ПП су присутни у новинским насловима, ређе у пуном, чешће у редукованом облику, што је у складу са обележјем наслова да се редуковани предикати, посебно краћи

перфекат, у насловима јављају веома често. Тако се и ПП у новинским насловима најчешће јавља редукован у облику краћег перфекта. Потпуна редукација, тј. изостављање глаголске компоненте, карактеристична је за ПП са глаголом *бити* без обзира на то да ли је глагол *бити* употребљен као копула или као семикопулативни глагол. Ређе се изостављају семикопулативни глаголи чији је степен лексичке оформљености већи, тј. степен десемантизованости мањи (када је реч о пунозначним глаголима који функционишу као семикопулативни), јер се то одражава на лексичку информативност наслова. Као посебно фреквентан издвојио се модел /бити/ + у + локатив, који поприма одлике шаблонизованог новинског израза.

ЛИТЕРАТУРА

- Васић и др. 1980:** Вера Васић и др., Лингвостилистичка обележја наслова, *Прилози проучавању језика* 16, Нови Сад, 1–16.
- Грицкат 1954:** Ирсна Грицкат, *О њерфектју без њомоћног глагола у српскохрватском језику и сродним синтаксичким њојавама*, Посебна издања књига ССХХП, Београд: Српска академија наука и уметности — Институт за српски језик.
- Грицкат 1966:** Ирена Грицкат, Наслови — посебна категорија писане речи, *Наш језик* XV/1–2, Београд, 77–95.
- Ђурић 2003:** Душан Ђурић, *Новинарски лексикон*, Београд: YU маркетинг прес — Новости.
- Замуровић 1976:** Нада Замуровић, О новинским насловима, *Прилози проучавању језика* 12, Нови Сад, 67–85.
- Ивић 1988:** Милка Ивић, Још о декомпоновању предиката, *Јужнословенски филолог* XLIV, Београд, 1–5.
- Керкез 1997а:** Драгана Керкез, Место перифрастичне предикатске конструкције у систему предиката, *Славистика* I, Београд, 56–62.
- Керкез 1997б:** Драгана Керкез, Глаголски конституент перифрастичних предикатских конструкција (у српском и руском језику), *Српски језик* 1–2, Београд, 303–310.
- Керкез 1998а:** Драгана Керкез, Типови перифрастичних предикатских конструкција према њиховим конститутивним елементима, у: *Међународни симпозијум изучавање словенских језика, књижевности и култура у инословенској средини*, Београд, 183–190.
- Керкез 1998б:** Драгана Керкез, Номинални конституент перифрастичних предикатских конструкција, *Славистика* II, Београд, 93–98.
- Коњик 2005:** Ивана Коњик, Прилог класификацији и лексикографској обради перифрастичних предиката, *Српски језик* X/1–2, Београд, 555–563.
- Милановић 2000:** Александар Милановић, Стереотипност и креативност у структури новинске вести при генези српског новинарског подстила, *Српски језик* V/1–2, Београд, 623–638.
- Мразовић–Вукадиновић 1990:** Павица Мразовић — Зора Вукадиновић, *Грамађика српскохрватског језика за странце*, Сремски Карловци — Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића — Добра вест.
- Радовановић 1977:** Милорад Радовановић, Декомпоновање предиката (на примерима из српскохрватског језика), *Јужнословенски филолог* XXXIII, Београд, 53–78.
- Радовановић 1981:** Милорад Радовановић, Поминализације у српскохрватском језику, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 6/1, Београд, 251–260.
- Радовановић 2004:** Милорад Радовановић, *Планирање језика и други сјиси*, Сремски Карловци — Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића — Добра вест.

- Тодоровић (пр.) 1998:** *Савремено новинарство: вести, извештај, интервју, репортажа, ТВ сценарио, чланак, коментар, кријтика*, Неда Тодоровић, приређивач, Београд: Факултет политичких наука Универзитета у Београду — Чигоја штампа.
- Тополињска 1982:** Зузана Тополињска, Перифрастични предикатски изрази на међусловенским релацијама, *Јужнословенски филолог XXXVIII*, Београд, 35–51.
- Тошовић 2002:** Бранко Тошовић, *Функционални стилови*, Београд: Београдска књига.

Резюме

Ивана Коник

ПЕРИФРАСТИЧЕСКИЙ ПРЕДИКАТ В ГАЗЕТНЫХ ЗАГЛАВИЯХ

В настоящей работе автор рассматривает использование перифрастических предикатов (ПП) в газетных заглавиях, их структурные, функциональные и семантически-стилистические признаки.

На основе проведенного анализа автор утверждает что в газетных заглавиях ПП исползуются в двумя образами: полном и редуцированом. Редукция ПП проявляется как редукция (сокращение) глагольной компоненты или как ее исключение в полности. Семантика глагола действует на редукцию, помогает ее или не разрешает без влияния на лексическую информативность заглавиях. Использование ПП в газетных заглавиях, прежде всего, связана с возможностями которые их лексическо-аналитическая структура подает, а так же мотивировано стилистически и прагматически.